31/01/2022

Η Ποιμαντική στον καιρό της πανδημίας

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Δημητριάδος και Αλμυρού

Η πανδημία του κορωνοϊού βρέθηκε στο επίκεντρο της 4ης Ιερατικής Σύναξης στην Μητρόπολη Δημητριάδος

Η Δ΄ Γενική Ιερατική Σύναξη της Ιεράς Μητροπόλεως Δημητριάδος για το τρέχον ιεραποστολικό έτος, πραγματοποιήθηκε σήμερα στο Συνεδριακό Κέντρο Θεσσαλίας, υπό την προεδρία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Δημητριάδος και Αλμυρού κ. Ιγνατίου, τηρουμένων των προβλεπόμενων μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας.

Εισηγητής ήταν ο Αρχιμ. Αμφιλόχιος Μήλτος, Προϊστάμενος του Ιερού Ναού Ευαγγελιστρίας Ν. Ιωνίας, με θέμα «Ποιμαντική στον καιρό της πανδημίας».

Ο ομιλητής επεσήμανε ότι την περίοδο της πανδημίας «μεταξύ των πιστών τόσο στις αστικές όσο και στις αγροτικές περιοχές επικράτησε καχυποψία, δισταγμός, φόβος, αλλά και διάσταση απόψεων. Παρατηρήθηκαν ποικίλα φαινόμενα ενίοτε και αντίθετα. Π. χ. σε άλλες ενορίες, μάλλον στις περισσότερες, το εκκλησίασμα μειώθηκε, ενώ αναφέρθηκαν και περιπτώσεις σε χωριά μικρής αύξησης στον αριθμό των πιστών. Άλλο φαινόμενο είναι η μείωση στην προσέλευση στην θεία κοινωνία, ενώ αρκετοί τακτικά εκκλησιάζομενοι σταμάτησαν να έρχονται την Κυριακή στον ναό». Παρά ταύτα, παρατήρησε ότι «πέρα από τα προβλήματα που έφερε η δοκιμασία αυτή, δεν πρέπει να την δούμε ως καταστροφή αλλά ως ευκαιρία». Όμως, δεν δίστασε να τονίσει ότι «η πανδημία μάς βρήκε με το ποίμνιό μας ακατήχητο και αποίμαντο. Φάνηκε αυτό από διάφορες αντιλήψεις των πιστών μας αλλά και από την αδυναμία μας να τους πείσουμε. Ποιμαντική δεν είναι τα έσοδα, ούτε η δημιουργία οπαδών αλλά η φροντίδα. Να οικονομούμε τις ανάγκες. Στην διδασκαλία μας δεν πέρασε στους πιστούς ο σεβασμός στον άλλο, το ότι ο Παράδεισος περνάει από τον πλησίον, η το ότι με την υπακοή σώζεται κάποιος. Είναι φανερό ότι μαζί με τα προβλήματα που αναφάνηκαν η δημιουργήθηκαν, αποδείχθηκαν και χρόνιες δυσλειτουργίες. Η πανδημία επηρέασε την σχέση μας με τους πιστούς, στερώντας την εκ του σύνεγγυς επικοινωνία, και μας προβλημάτισε για την ποιότητα της επικοινωνίας που είχαμε προηγουμένως μαζί τους. Βέβαια, βρέθηκαν και λύσεις χάρη στα ηλεκτρονικά μέσα, μετάδοση ακολουθιών στο facebook, συνομιλία στο τηλέφωνο κλπ. Ταυτόχρονα επηρεάστηκε η σχέση μας με τους συνεφημερίους μας, με τους οποίους είχαμε κάποιες φορές διαφορετική προσέγγιση της κατάστασης και φάνηκε το υπάρχον συχνά πρόβλημα της έλλειψης κοινής γραμμής. Τέλος, η πανδημία επηρέασε και τη σχέση μας με τον εαυτό μας, αφού αυτή η παύση δραστηριότητας μας προκάλεσε μία ακηδία η κρίση ταυτότητας, ειδικά εάν μέχρι τώρα επιδιδόμασταν σε μία υπερδραστηριότητα. Όπως και για τους άλλους ανθρώπους, ίσως και εμείς δεν ήμασταν ψυχολογικά προετοιμασμένοι να αντέξουμε το να κάτσουμε στο «ταμείον» μας προσευχόμενοι».

Ακολούθως, ο ομιλητής προέβη σε μία Θεολογική διάγνωση των προβλημάτων που

ανέκυψαν κατά την περίοδο της πανδημίας, με πρώτο την υπακοή σε «ποια Εκκλησία;» και σημείωσε ότι «ένα μέρος των θρησκευόμενων Ελλήνων θεώρησε ότι η Ιερά Σύνοδος δεν αποφάσισε σωστά, έχοντας υποκύψει στις πιέσεις η σε συμφωνίες με το κράτος. Το ότι πολλοί πιστοί δεν έχουν σε υπόληψη την Ιερά Σύνοδο δεν είναι τωρινό φαινόμενο. Εδώ και πάρα πολλά χρόνια καλλιεργείται με ευθύνες πολλών. Το πρόβλημα ξεκινάει από το γεγονός ότι όλοι οι πιστοί ζουν την χριστιανική η πνευματική τους ζωή δίχως αναφορά σε επίσκοπο η σύνοδο». Μάλιστα, στηλίτευσε το γεγονός ότι μερίδα πιστών αναζητούν καθοδήγηση από τον πνευματικό τους για ζητήματα όπως ο εμβολιασμός: «Το λάθος εν προκειμένω ήταν ότι υπήρξαν πνευματικοί που ανταποκρίθηκαν στο αίτημα μιας τέτοιας καθοδήγησης, για ένα θέμα που δεν είχε κανένα πνευματικό περιεχόμενο. Το τραγικό ήταν ότι έχοντας πλήρη άγνοια, οδήγησαν καλόπιστους ανθρώπους σε επικίνδυνες η και μοιραίες επιλογές... κατά μία παράδοξη σύμπτωση τα πνευματικοπαίδια συγκεκριμένων πνευματικών είναι ανεμβολίαστοι, όπως και οι πνευματικοί τους. Το πρόβλημα βέβαια δεν είναι το εμβόλιο. Το ζήτημα είναι πρώτον ότι το εμβόλιο έγινε θέμα της πνευματικής σχέσης εξομολόγου και εξομολογημένου. Και δεύτερον, ότι αντιγράφουμε στην ενοριακή ζωή την υπακοή όπως ασκείται στο πλαίσιο της μοναστικής ζωής. 'Υπάρχει τόσο συχνά σύγχυση ανάμεσα στην μοναχική υπακοή που είναι θεία υπόσχεση ζωής και αφορά την παραμικρή λεπτομέρεια της καθημερινότητας και στην πνευματική υπακοή – δηλαδή στην χωρίς δέσμευση τήρηση των συμβουλών του πνευματικού πατέρα για θέματα που άπτονται του πνευματικού του αγώνα που σκοπό έχει να κάνει τον πιστό όχι εξαρτώμενο οπαδό αλλά ελεύθερο παιδί του Θεού. Στην νοσηρή αυτή κατάσταση, που έχει ονομαστεί και γεροντισμός, έρχεται να προστεθεί η ανάδειξη ως αυθεντίας του κάθε Αγίου η του κάθε αγιορείτου πατέρα... Διερωτώμαι γιατί θέλγονται οι άνθρωποι από γεροντάδες και τους εκχωρούν την ελευθερία τους;... Πως προέκυψε στα τελευταία χρόνια η αντίληψη ότι η αγιότητα του βίου μεταβάλλει τον άνθρωπο σε υπερφυσικό ον, το οποίο γνωρίζει τα πάντα, είναι θέμα έρευνας και μελέτης».

Το επόμενο πρόβλημα είναι η μαγική αντίληψη της πίστης: «εδώ και πολλά χρόνια έχει καλλιεργηθεί μία μαγική αντίληψη για την πίστη και την θρησκευτικότητα, σε συνδυασμό με την υπάρχουσα πάντοτε τάση στον άνθρωπο προς τη δεισιδαιμονία. Η πίστη βασίζεται σε ανεξήγητα υπερφυσικά γεγονότα που δεν χωρούν αμφισβήτηση και εξαντλείται στην αποδοχή τους. Έχουμε ανεπίγνωστα διαπαιδαγωγήσει τους πιστούς ότι αρκεί να προσκυνήσουν μία θαυματουργή εικόνα, ανεξάρτητα από το εάν τηρούν τις εντολές του Θεού. Έρχονται οι άνθρωποι και μας ζητούν αγιασμό, ευχέλαιο, να διαβάσουμε βασκανία η μία ευχή για να ξορκίσουμε το κακό, και δεν τους εξηγούμε συχνά ότι αυτά πάνε πακέτο με άλλα πράγματα...Μοιάζει σαν να μην έχουμε περάσει στους ανθρώπους το δίδαγμα του 2ου πειρασμού στο κατά Ματθαίον «μη εκπειράσεις Κύριον τον Θεόν σου». Άραγε, τί ρόλο διαδραματίζει η Καινή Διαθήκη στην ποιμαντική μας; Πόσο η Γραφή διαποτίζει την θρησκευτικότητα των ανθρώπων; Αν θέλουμε και πάλι να είμαστε ειλικρινείς με τους εαυτούς μας, η μαγική θρησκευτικότητα είναι πιο εύκολη και για τους πιστούς και για εμάς, πιο προσοδοφόρα για εμάς και πιο ελκυστική για αυτούς...».

Το τρίτο πρόβλημα είναι η σχέση Εκκλησίας και κοινωνίας. Εδώ ο π. Αμφιλόχιος παρατήρησε ότι «προφανώς και υπάρχει αντιεκκλησιαστική προκατάληψη, μία αντιθρησκευτική και αντικληρική κουλτούρα που περιγελά την θρησκευτικότητα... το σημαντικό ζήτημα είναι η σύγχυση που ανομολόγητα κυριαρχεί στο μυαλό μας μεταξύ πιστών και πολιτών της ορθόδοξης Ελλάδας... Γι' αυτό, λαμβάνουμε, άραγε, υπ' όψιν μας ότι η πίστη μας δεν είναι πασιφανής και δεσμευτική για τους πάντες;... Ζούμε σε μία εκκοσμικευμένη κοινωνία και τα επιχειρήματά μας εντός Εκκλησίας δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν στους εκτός... Προϋπόθεση είναι να ξεκαθαρίσουμε μέσα μας ότι ο δημόσιος χώρος δεν ταυτίζεται με τον εκκλησιαστικό...».

Κατακλείοντας τον λόγο του, ο π. Αμφιλόχιος τόνισε ότι «η εμπειρία της πανδημίας μας καλεί να μάθουμε να προσαρμόζουμε την ποιμαντική μας στα δεδομένα και τις συνθήκες μίας παγκοσμοποιημένης κοινωνίας που αλλάζει με φρενήρεις ρυθμούς. Αφού διακρίνουμε κάθε φορά «τα σημεία των καιρών» καλούμαστε να ξεκαθαρίσουμε τους ποιμαντικούς μας στόχους. Τέλος, λυδία λίθος της ποιμαντικής είναι πάντοτε η αγάπη... «Η αγάπη είναι εφευρετική. Το ποιμαντικό μας οπλοστάσιο έχει πολλά «όπλα». Μπορούμε κάλλιστα να διακονήσουμε τον συνάνθρωπό μας μέσω της προσευχής. Μπορούμε να είμαστε ενεργοί ακροατές του πόνου, της αγωνίας και της θλίψης, σε μια εποχή που μόνο να μιλάμε θέλουμε. Επίσης ένα απλό τηλεφώνημα, ένα μήνυμα, μια επίσκεψη με τα απαραίτητα προστατευτικά μέτρα, ένα χαμόγελο, ένας μορφασμός θαυμασμού, έχουν αφάνταστη δύναμη διότι φανερώνουν ότι κάποιος ενδιαφέρεται για τον ασθενή. Το να τηρούμε τα απαραίτητα προστατευτικά μέσα και να συμβουλεύουμε και τους άλλους να κάνουν το ίδιο, είναι και αυτό μια μορφή ποιμαντικής φροντίδας σε ημέρες πανδημίας. Άλλωστε οι ασθένειες δεν εμφανίστηκαν τώρα. Υπήρχαν και θα υπάρχουν και τα μέτρα προστασίας έχουν ουσιαστική σημασία για την προστασία μας. Η χριστιανική αγάπη είναι εξ ορισμού σταυρωμένη αγάπη. Η ιερωσύνη παραμένει καθημερινός σταυρός, όσο και αν ο πειρασμός της άρνησης αυτού του σταυρού καραδοκεί».

Ακολούθησε ενδιαφέρουσα συζήτηση και η σύνοψη των συμπερασμάτων από τον Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος και Αλμυρού κ. Ιγνάτιο.